

Önkormányzat és oktatás

*Az önkormányzatok hatáskörének bővülése, történetesen az óvodák, iskolák és más oktatási és nevelési intézmények alapítói és fenntartói jogának átkerülése a helyi, illetve megyei önkormányzatokhoz, számos olyan problémát hoz felszínre, melyek sürgős megoldást, rugalmas reagálást igényelnek. Ezért fölöt-
tebb dicséretes, hogy az SZMPSZ olyan szakmai rendezvényeket szervez az ország különböző régióiban, ahol az önkormányzatok és az oktatási intézmények képviselői fejthetik ki elképzeléseiket, vitathatják meg az időszzerű feladatokat.*

Ipolyságon, a gimnázium előadótermében, 2003. dec. 12-én mintegy ötvenen – polgármesterek, iskolaigazgatók és óvodavezetők, pedagógusok és önkormányzati képviselők – vettek részt azon az oktatási fórumon, melyet a Szlovákiai Magyar Pedagógusok Szövetsége /SZMPSZ/ Lévai és Nagykürtösi Területi Választmánya /TV/ szervezett.

Lendvay Tibor, a TV elnöke megnyitójában hangsúlyozta, hogy a fórum célja a nemzeti oktatási helyzetnek, gondjainak és feladatainak felvázolása és megvitatása. Ismertette annak a kérdőíves felmérésnek az eredményét, amely alapul szolgálhat a regionális oktatásiügyi helyzetkép és jövőkép megrajzolásához. A 28 községbe elküldött kérdőívet 20 község illetékesei töltötték ki és küldték vissza. Az egyes adatokból, illetve azok összesítéséből nagyon sok használható következtetést lehet leszűrni. Többek között megtudhattuk, hogy a 20 község 130 önkormányzati képviselője közül 14 pedagógus, 10 község iskoláiban működik iskolatanács, az alapisiskolák tanulójának 18 %-a nem anyanyelvén tanul stb. Aggadalomra adnak okot a demográfiai adatok: a régióban évről évre kevesebb gyermek születik.

Szigeti László államtitkár előadásában áttekintette a hazai oktatásfejlesztési törekvéseket. Rámutatott arra is, hogy 1989 után több változás követ-

kezett be az oktatásügyben, de sok jó kezdeményezés – gazdasági és politikai okok miatt is – elakadt. Komoly kihívást jelent a már most is erőteljesen jelentkező demográfiai hullám. A 2004 májusától esedékes EU-tagság újabb kihívások forrása lehet. Véleménye szerint a folyamatban lévő szervezeti átalakítás után komoly tartalmi változások válnak szükségessé. A jelenlegi országvezetés meg a szakmai közvélemény is bátorítanul viszonyul ehhez a feladathoz. A továbbiakban ismertette az iskolák normatív finanszírozásának alapelveit. Ezzel kapcsolatban megjegyezte, hogy lesz egy hároméves átmeneti időszak, amikor az államnak biztosítania kell a finanszírozás garantált minimumát. Megemlítette, hogy mivel a nemzetiségi iskolákban magasabb a heti óraszám, ezért 8 %-kal nagyobb összeget terveznek finanszírozásukra. Elképzelhető az is, hogy a jobb eredményeket felmutató intézmények nagyobb támogatásban részesülnek, s indokolt esetben lehet plusz támogatást is kérni. Az sem kizárt, hogy majd iskolákat, óvodákat szüntetnek meg, illetve vonnak össze.

Fodor Attila, a Comenius Pedagógiai Intézet igazgatója az új tanügy-igazgatási törvény legfontosabb paragrafusait kommentálva szólt az iskolatanácsok megváltozott összetételéről, szerepéről, az igazgatóválasztás módjáról, illetve részletezte az iskolák finanszírozásának egyes mutatóit. Az iskolákban 2004. június 30-án esedékes az igazgatóváltás, ha

A résztvevők egy csoportja

már letelt a tisztségviselési öt év. Megemlítette, hogy ahol megvannak a szükséges feltételek, létre kell hozni a községi tanügyi hivatalt. Az iskolatanácsokat illetően ezentúl többségben kell lenniük a külső tagoknak /szülők, képviselők stb./.

Löwy János ipolysági polgármester az iskolafenntartás tapasztalatairól számolt be. Szerinte helyes volt az alapítói jog átruházása. A feladatok rugalmasabb megoldása érdekében Ipolyságon a városi hivatalban oktatási és kulturális osztály létesült, s a közös községi hivatal segítséget nyújt a környező települések iskoláinak. Szükség lesz egy regionális oktatásiügyi koncepció kidolgozására is.

Balogh Gábor ipolybalogi polgármester több oldalról járta körül a fórum témáját. Csak az önkormányzatok és az iskolavezetés szoros együttműködése szülhet optimális megoldásokat. Az egyéni partizánkodás nem segít. Szerinte komoly gondot jelent az épületek rossz állapota, az eszközök elavultsága, de az épületek és iskolatelkek tulajdonjogi kérdése is. Az egyházi iskolák helyzete – szerinte – különös. Az állam és az egyház vitája sokszor a községekre szabadítja a konkrét feladatmegoldásokat. Furcsállja azt is, hogy egyre kevesebb tanuló használja ki az iskolai étkezés lehetőségét, ami a rossz szülői hozzáállás következménye is. A végén hangsúlyozta: a helyi közösség szakítópróbája is, mennyi-

re tud helytállni iskolafenntartóként ebben a nehéz gazdasági helyzetben.

Szkabela Rózsa ipolybalogi iskolaigazgató beszámolójának lényege: nem elég törvényi önállóságot teremteni az iskoláknak – biztosítani kell a színvonalas működéshez szükséges anyagiakat is. Elmondta azt is, hogy az AD-REM tankönyverterjesztő munkájából hiányzik a rendszeresség.

Jusztin Imre ipolyinéki iskolaigazgató több pozitív példával illusztrálta az iskola, valamint az önkormányzat és a támogatók jó együttműködését: segítenek az iskolaépület karbantartásában, a taneszközbeszerzésben stb. Sajnálatosnak tartja, hogy egyre csökken a tanulók létszáma.

Andruska Csilla, a lévai magyar alapisiskola igazgatója elmondta, hogy a jogalanyiságból fakadóan – főleg a kezdetekben – megszaporodtak az iskolavezetés szervezési feladatai, s így kevesebb idő jutott az oktató-nevelő munkára. Fontosnak tartja a szoros együttműködést a szponzorokkal, a szülőkkel, de a különböző alapítványokkal is. Véleménye szerint a szülők egyre igényesebb munkát várnak a pedagógusoktól.

A vitában elhangzott felszólalások alapján a fórum résztvevői javasolják, hogy az illetékesek a közeljövőben munkaértekezleten vitassák meg a régió oktatási problémáit.

Korpás Pál